Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

Tomasz Pietrusiak

Zastępca Dyrektora
Departamentu Środowiska
Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

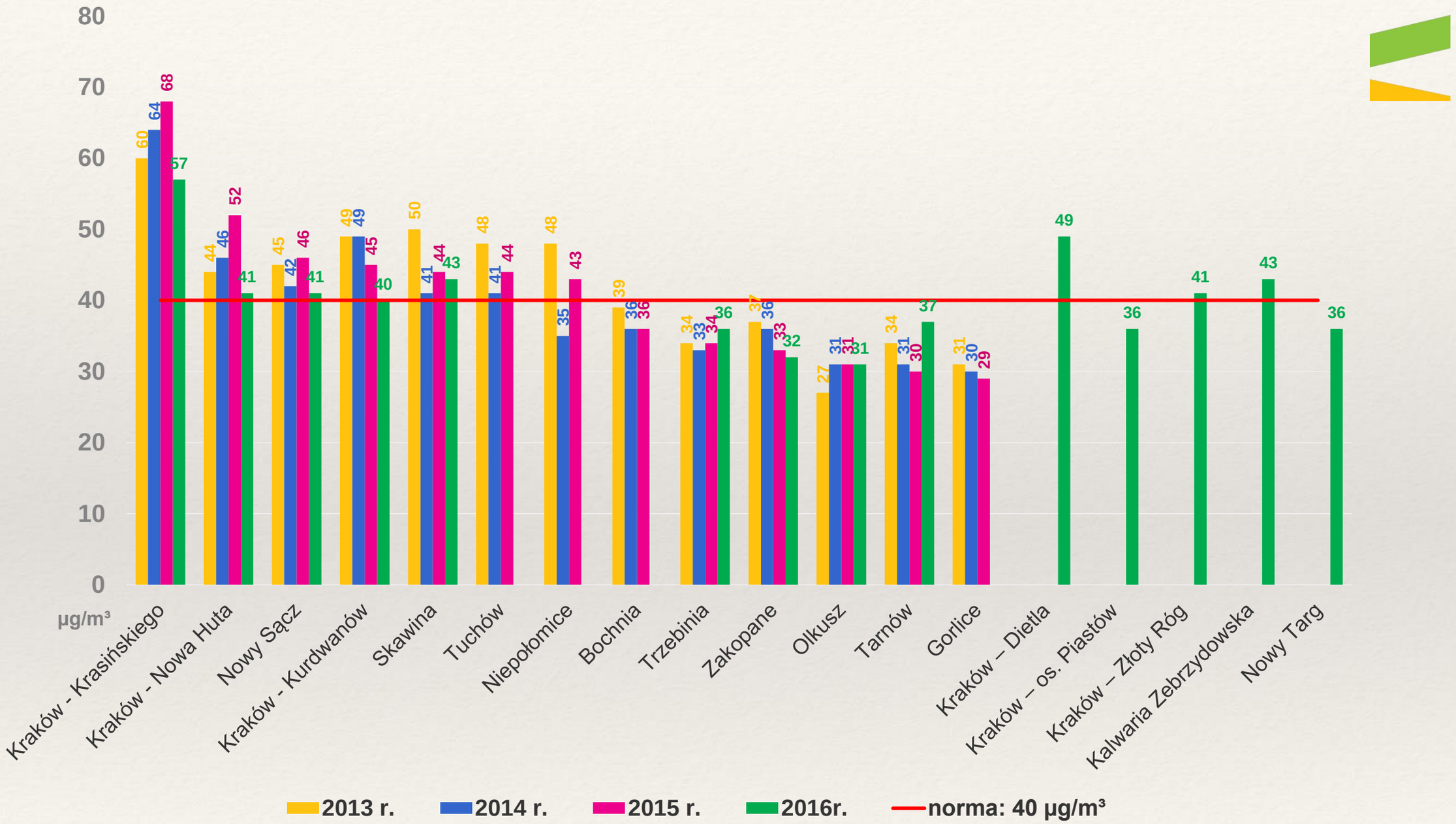
Program ochrony powietrza dla Małopolski

- **pierwszy Program ochrony powietrza** dla województwa małopolskiego został opracowany i przyjęty w **2009 roku** i obejmował obszar niemal całej Małopolski
- **obecnie obowiązujący Program** przyjęty został **23 stycznia br.** przez Sejmik Województwa Małopolskiego **uchwałą Nr XXXII/451/17** i uwzględnia **wszystkie strefy ochrony powietrza:**

  - ✓ Aglomeracja Krakowska – pył PM10, pył PM2,5, benzo(a)piren, dwutlenek azotu
  - ✓ Miasto Tarnów – pył PM10, benzo(a)piren
  - ✓ Strefa małopolska – pył PM10, pył PM2,5, benzo(a)piren, ozon

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

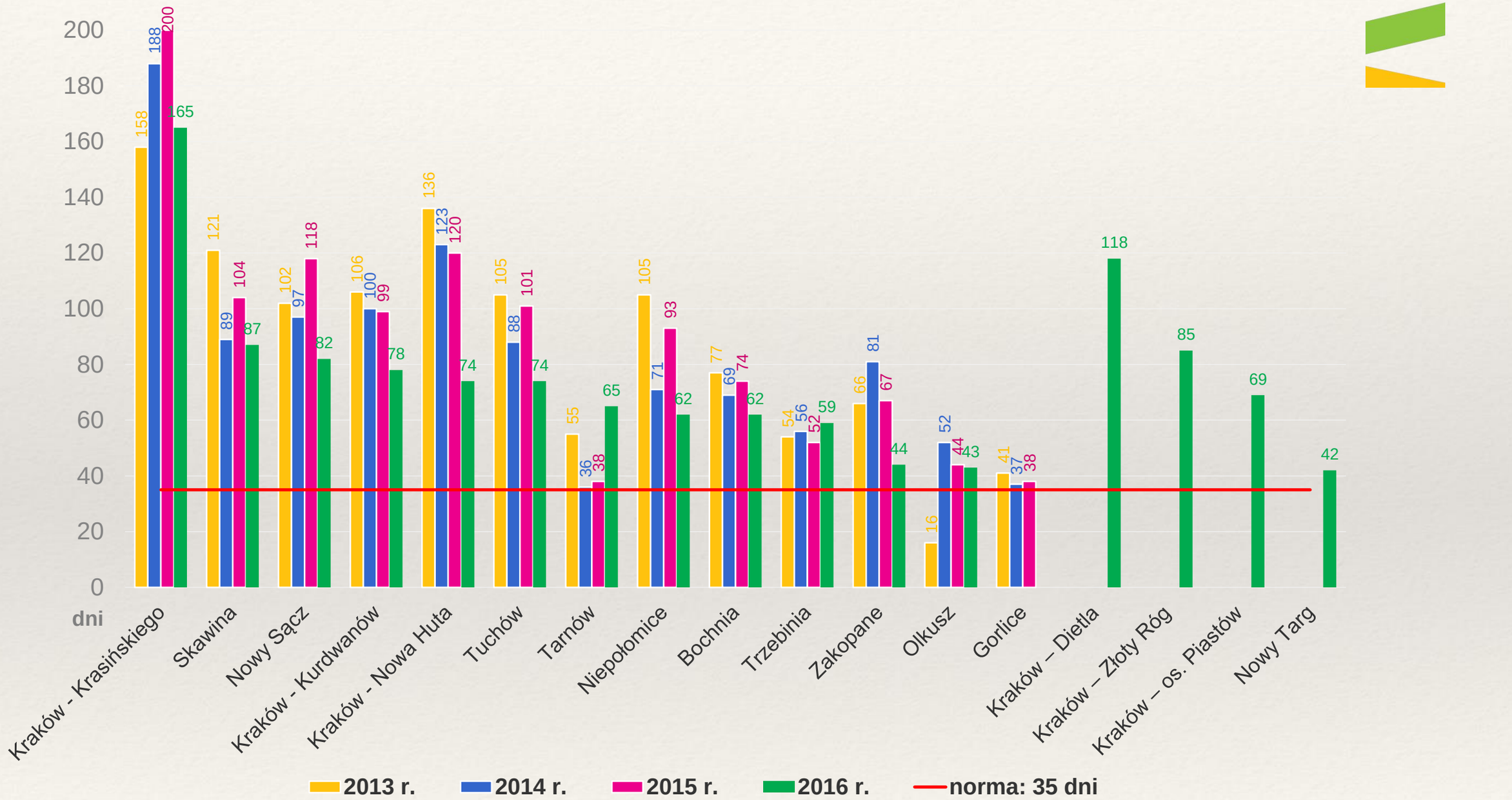
Stężenie średnioroczne pyłu PM10 w latach 2013-2016

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

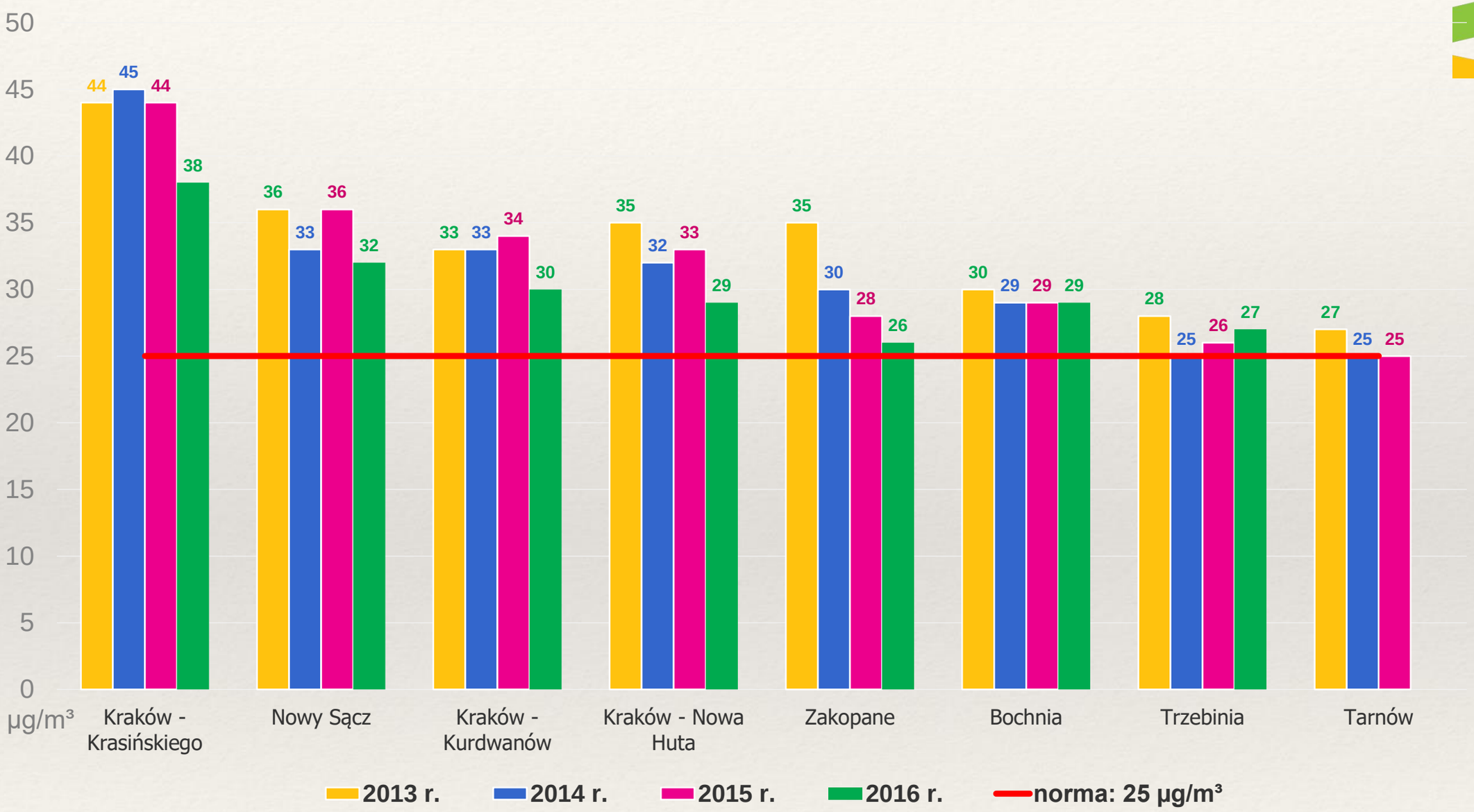
Life

Liczba dni z przekroczeniem normy średniodobowej pyłu PM10 w latach 2013-2016

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

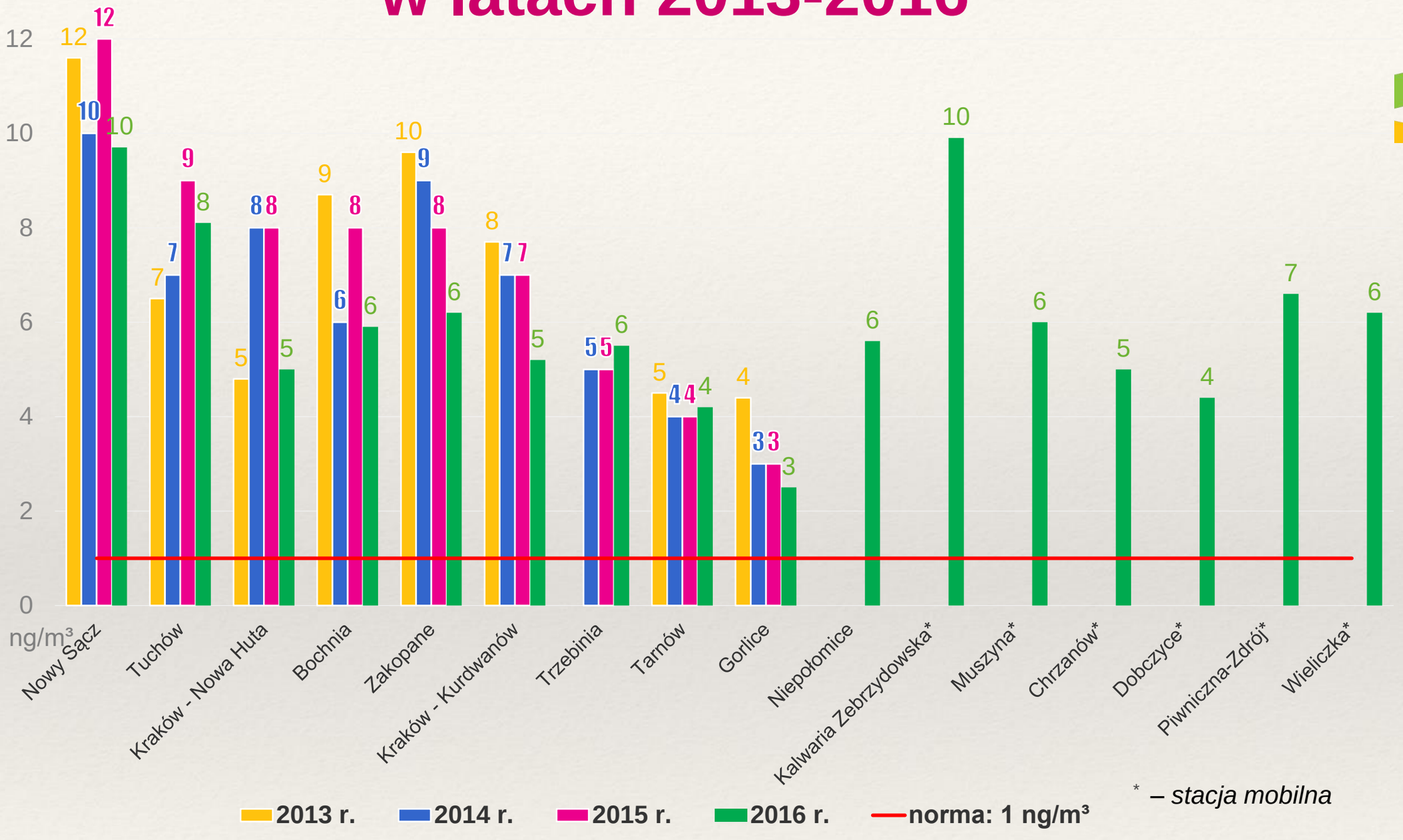
Stężenia średnioroczne pyłu PM2,5 w latach 2013-2016

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

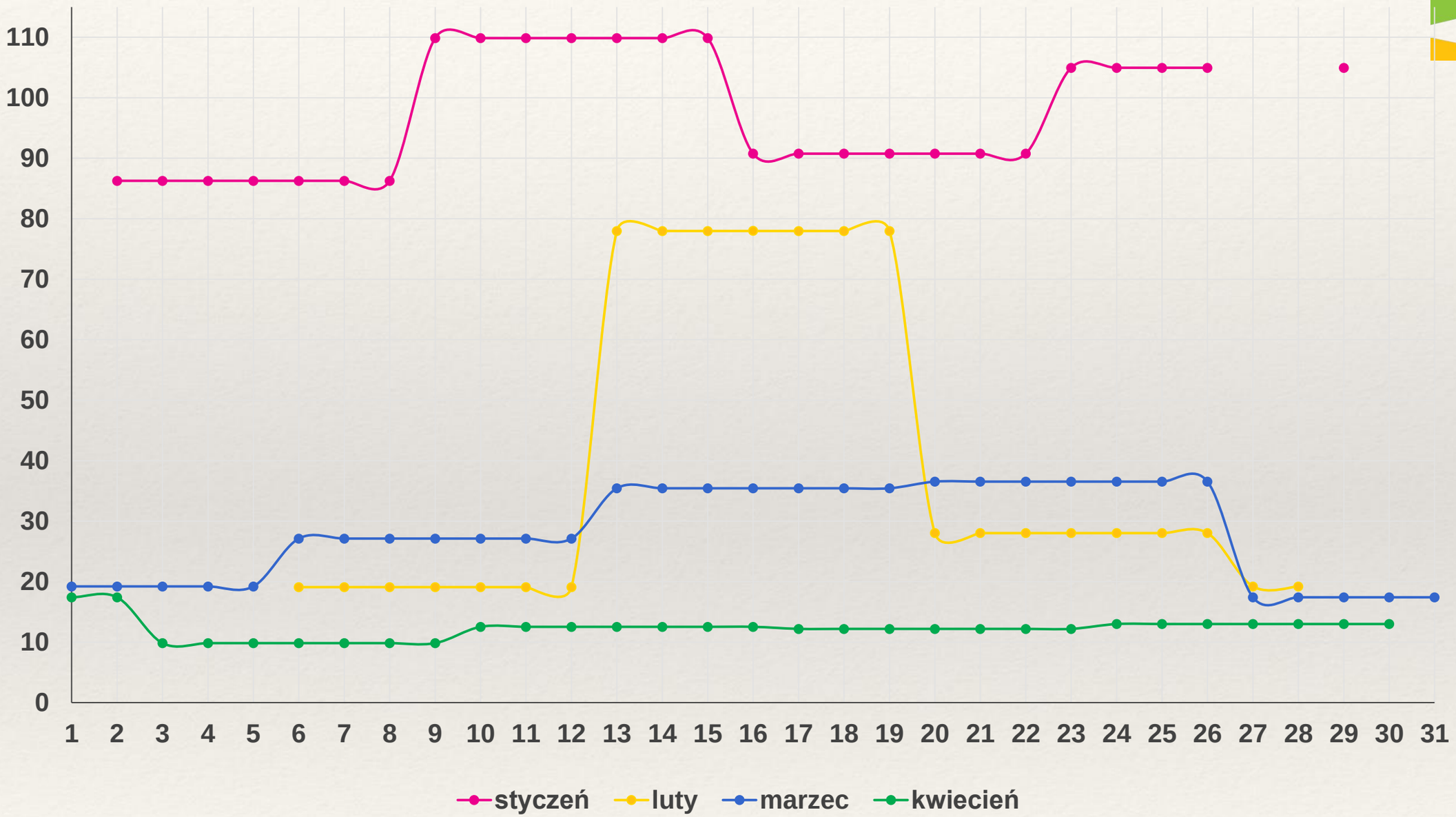
Stężenia średnioroczne benzo(a)pirenu w latach 2013-2016

* – *stacja mobilna*

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Wyniki pomiarów benzo(a)pirenu na stacji w Brzeszczach od stycznia do kwietnia br.

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Zanieczyszczenie powietrza w Małopolsce

- Ponad **98% Małopolan** oddycha powietrzem o zawartości pyłu PM2.5 powyżej zaleceń WHO (10 µg/m³) oraz zbyt dużą zawartością rakotwórczego benzo(a)pirenu
- Ponad **4 tysiące osób rocznie umiera** w Małopolsce z powodu zanieczyszczonego powietrza
- **3 mld zł rocznie** – to koszty związane z leczeniem chorych z powodu zanieczyszczeń powietrza i ich nieobecnością w pracy
- Przez **¼ roku** w Małopolsce przekroczony jest dopuszczalny poziom **pyłu zawieszonego PM10**
- Poziomy **benzo(a)pirenu ponad 10-krotnie** przekraczają poziom dopuszczalny

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

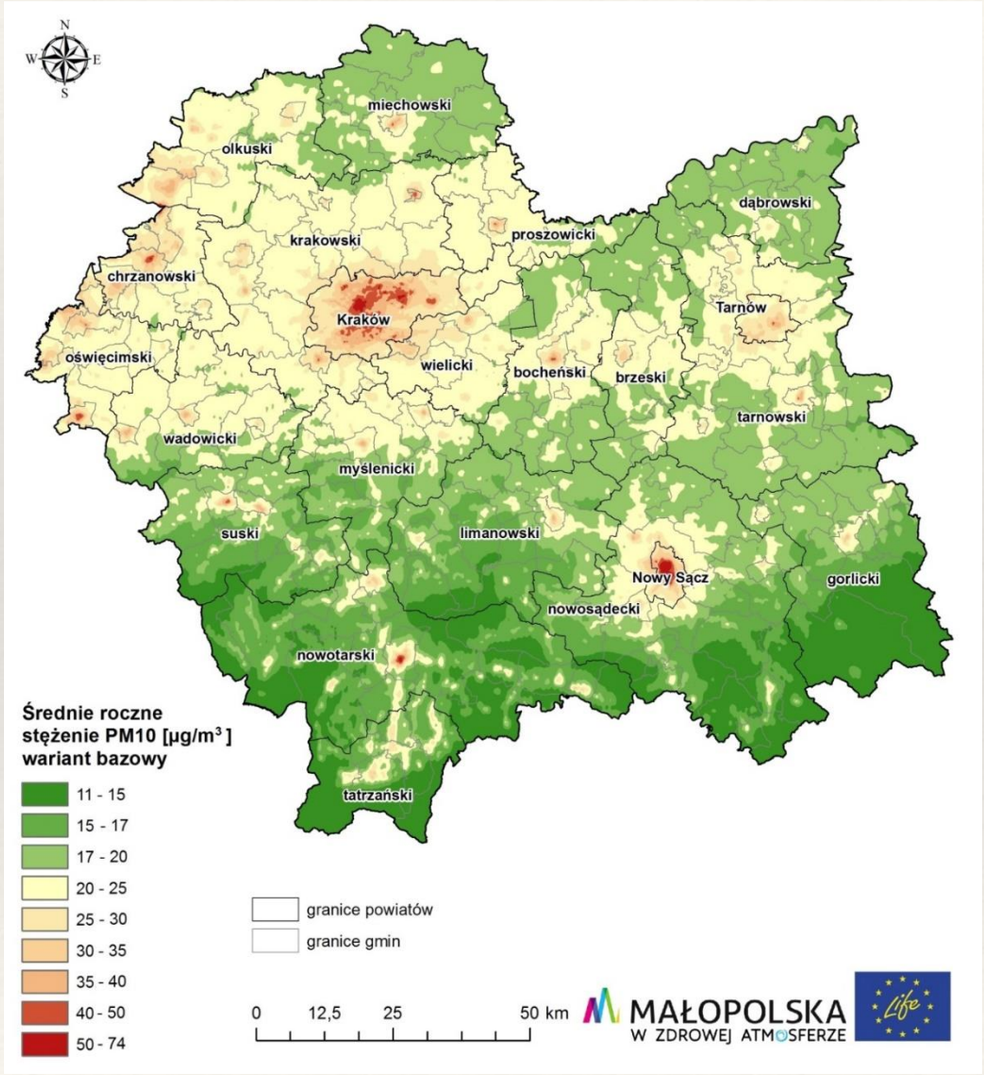
Stosowanie paliw stałych w Małopolsce

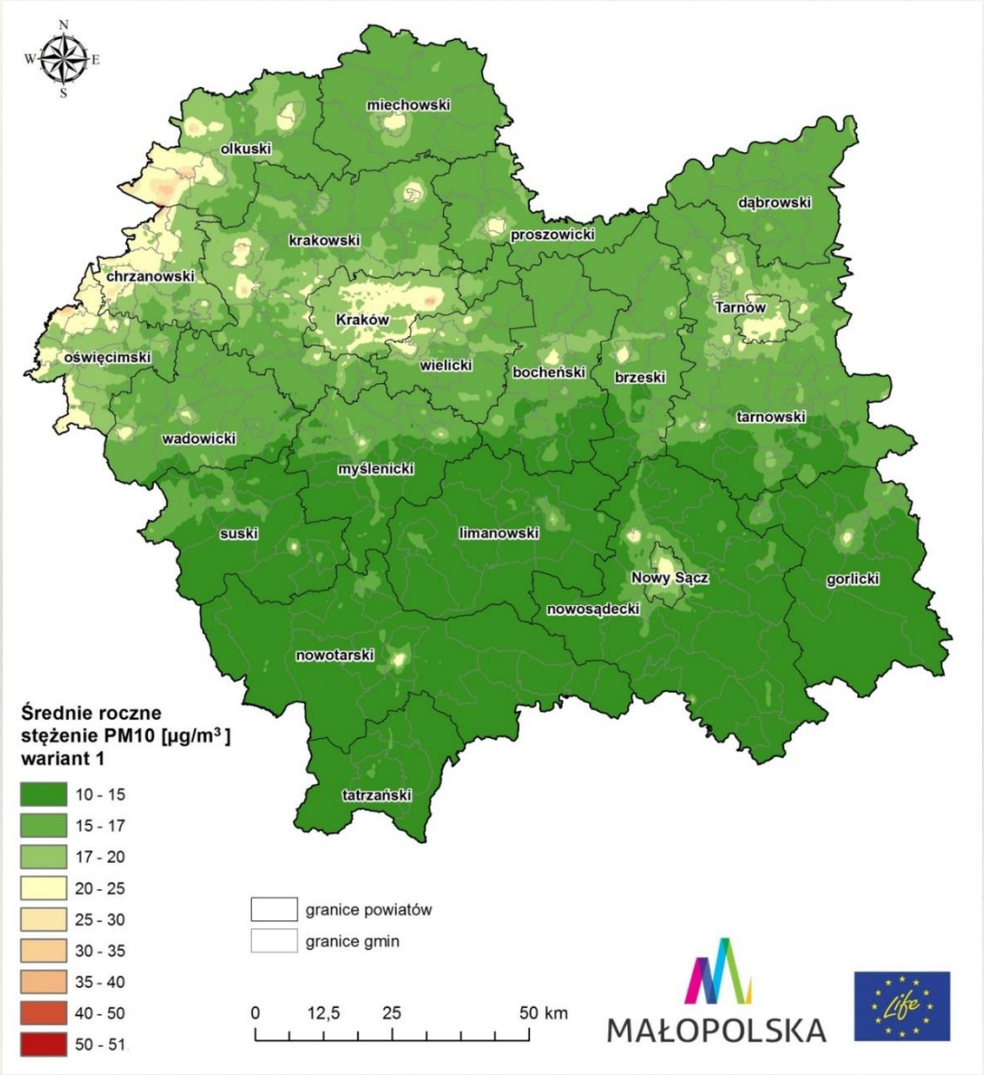
- Od **485 tys. do nawet 540 tys. kotłów** na paliwa stałe jest eksploatowanych w Małopolsce
- Większość to kotły o zasypie ręcznym w wieku **ponad 5 lat**
- **Kominki** stosowane są **w 12% domów** wykorzystujących paliwa stałe, a **w 15% piece kaflowe**
- **800 tys. ton mułów** co roku trafia do sprzedaży w Małopolsce i na Śląsku
- Tylko **5% założonego celu** w zakresie wymiany kotłów udało się zrealizować **w gminach**
- Co roku **przybywa 12 tys.** nowych pozaklasowych kotłów

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

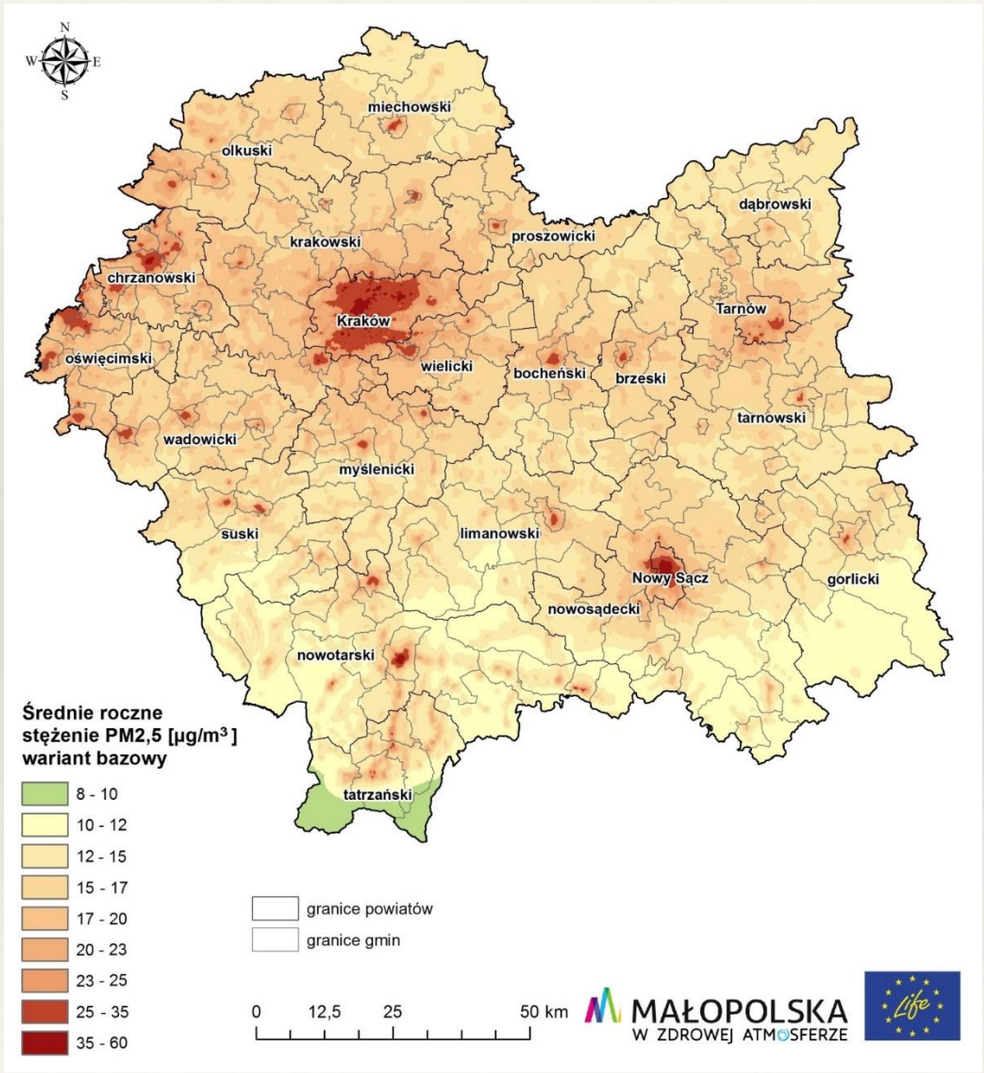
Life

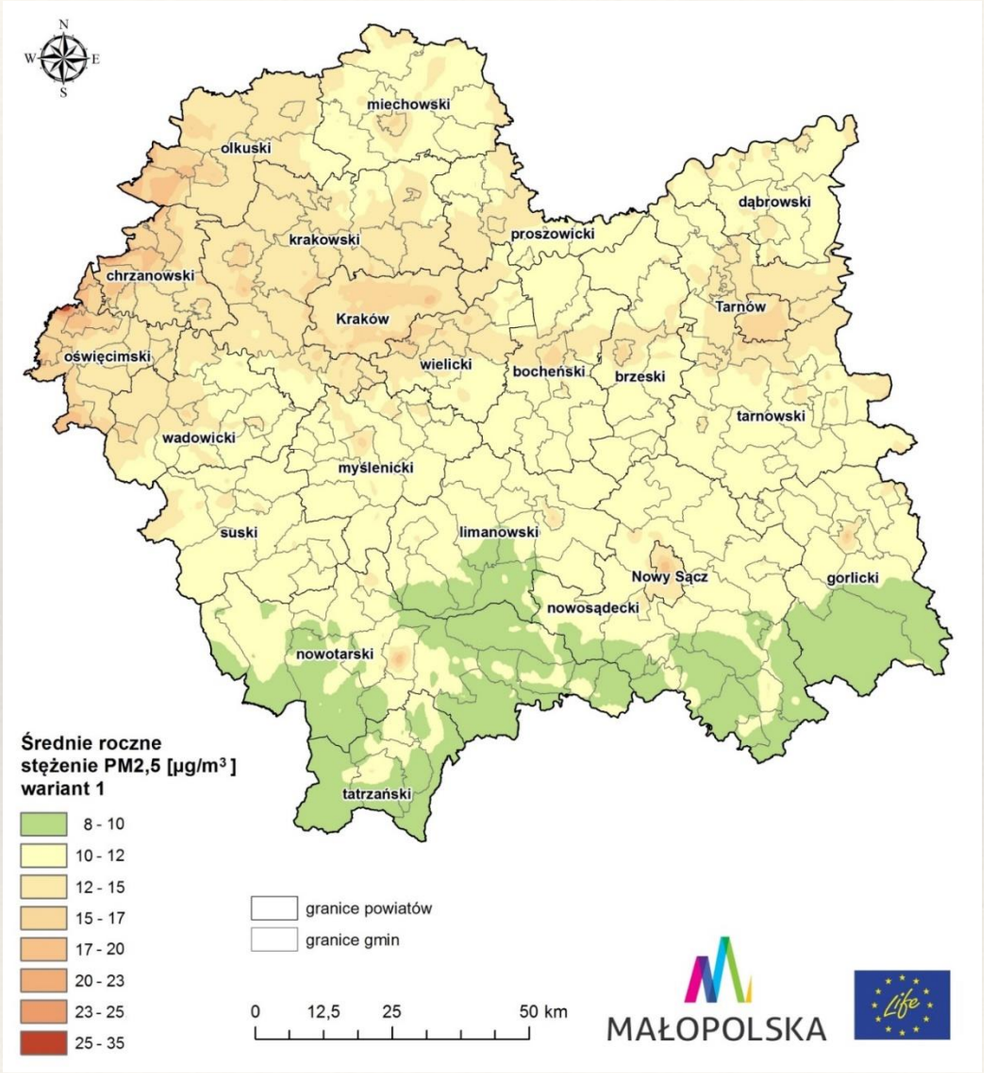
Poziom pyłu PM 10 w Małopolsce w 2015 r. oraz w 2023 r.

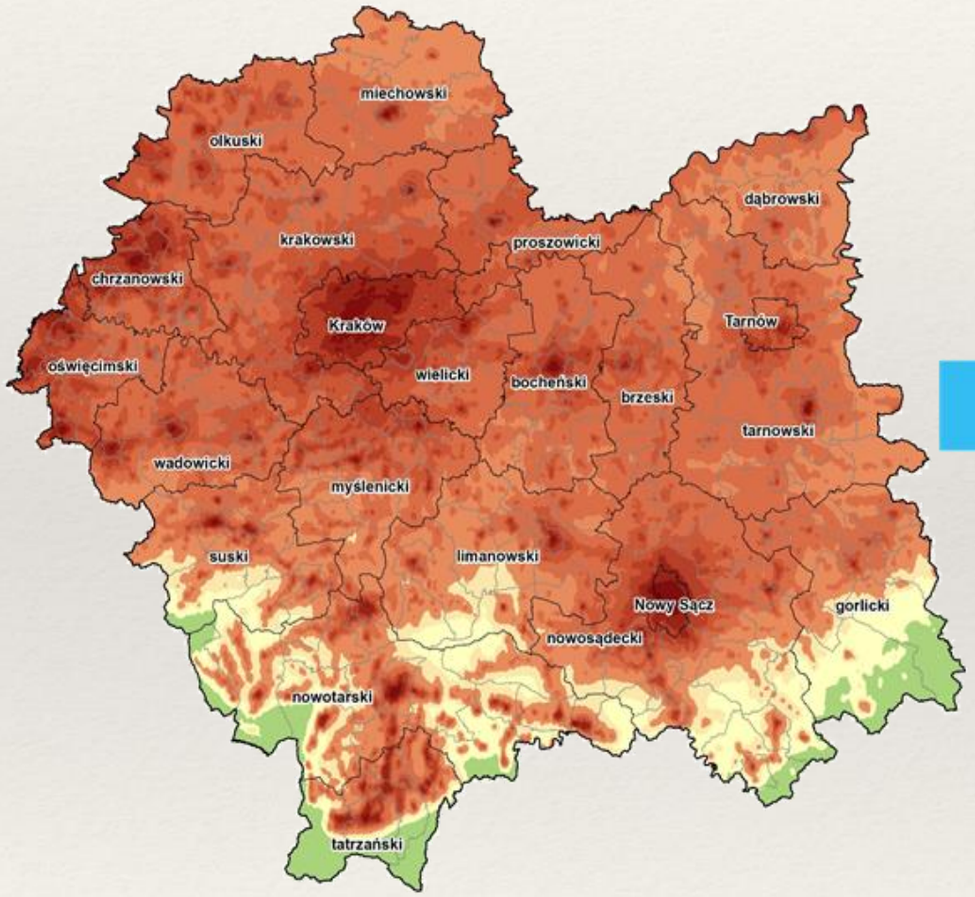
Poziom pyłu PM 2,5 w Małopolsce w 2015 r. oraz w 2023 r.

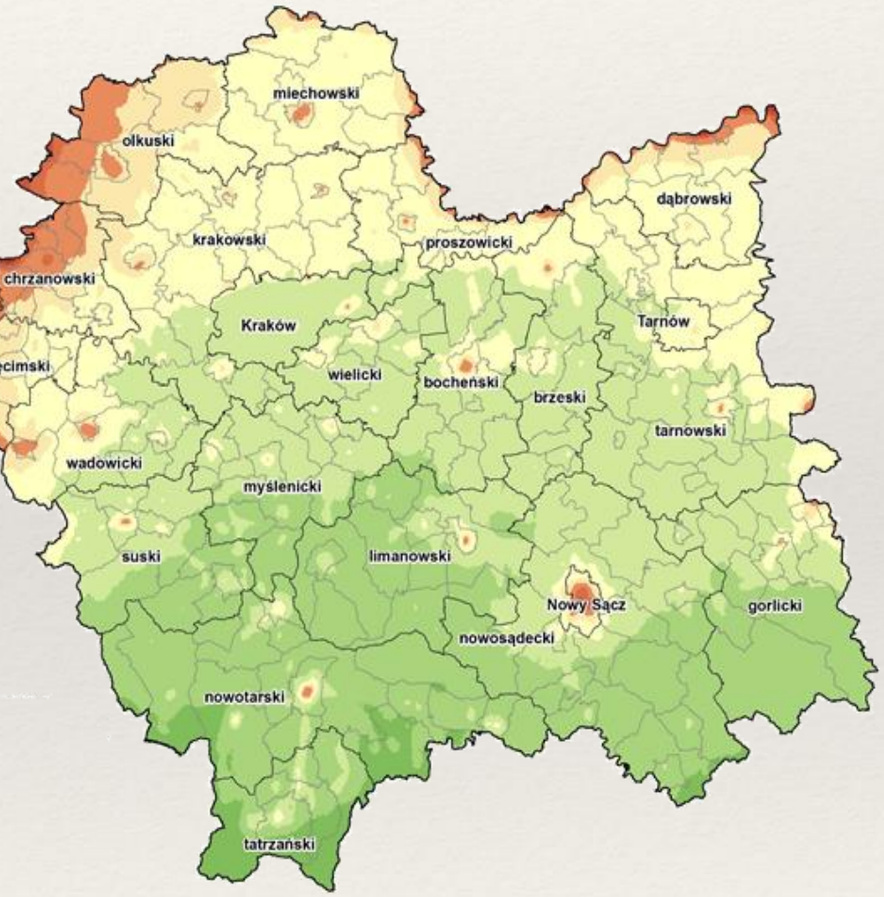

Poziom benzo(a)pirenu w Małopolsce

Stan aktualny (2015 r.)

Stan docelowy w 2023 r. po wdrożeniu uchwały antysmogowej

Działania w ramach Programu ochrony powietrza

- Wprowadzenie **norm emisji** dla urządzeń grzewczych dopuszczonych do stosowania
- Realizacja programów ograniczania **niskiej emisji**, rozbudowa **sieci ciepłowniczych i gazowych**
- Wykorzystanie **odnawialnych źródeł energii**,
- **Termomodernizacja** budynków i wspieranie **energooszczędnego budownictwa**
- **Wyeliminowanie** procederu **spalania odpadów** poprzez prowadzenie kontroli we wszystkich gminach

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Działania w ramach Programu ochrony powietrza

- Poprawa organizacji ruchu samochodowego w miastach poprzez budowę **parkingów Park&Ride**, strefy **płatnego parkowania**, strefy **ograniczonego ruchu**
- Ograniczenie emisji komunikacyjnej poprzez m.in. ścisły **nadzór nad stacjami diagnostycznymi pojazdów** i ograniczenie emisji wtórnej poprzez **zmywanie ulic**
- Szczególny nadzór nad **działalnością przemysłu** na obszarach złej jakości powietrza
- Prowadzenie **edukacji ekologicznej** i **planowania przestrzennego** uwzględniającego priorytety ochrony powietrza

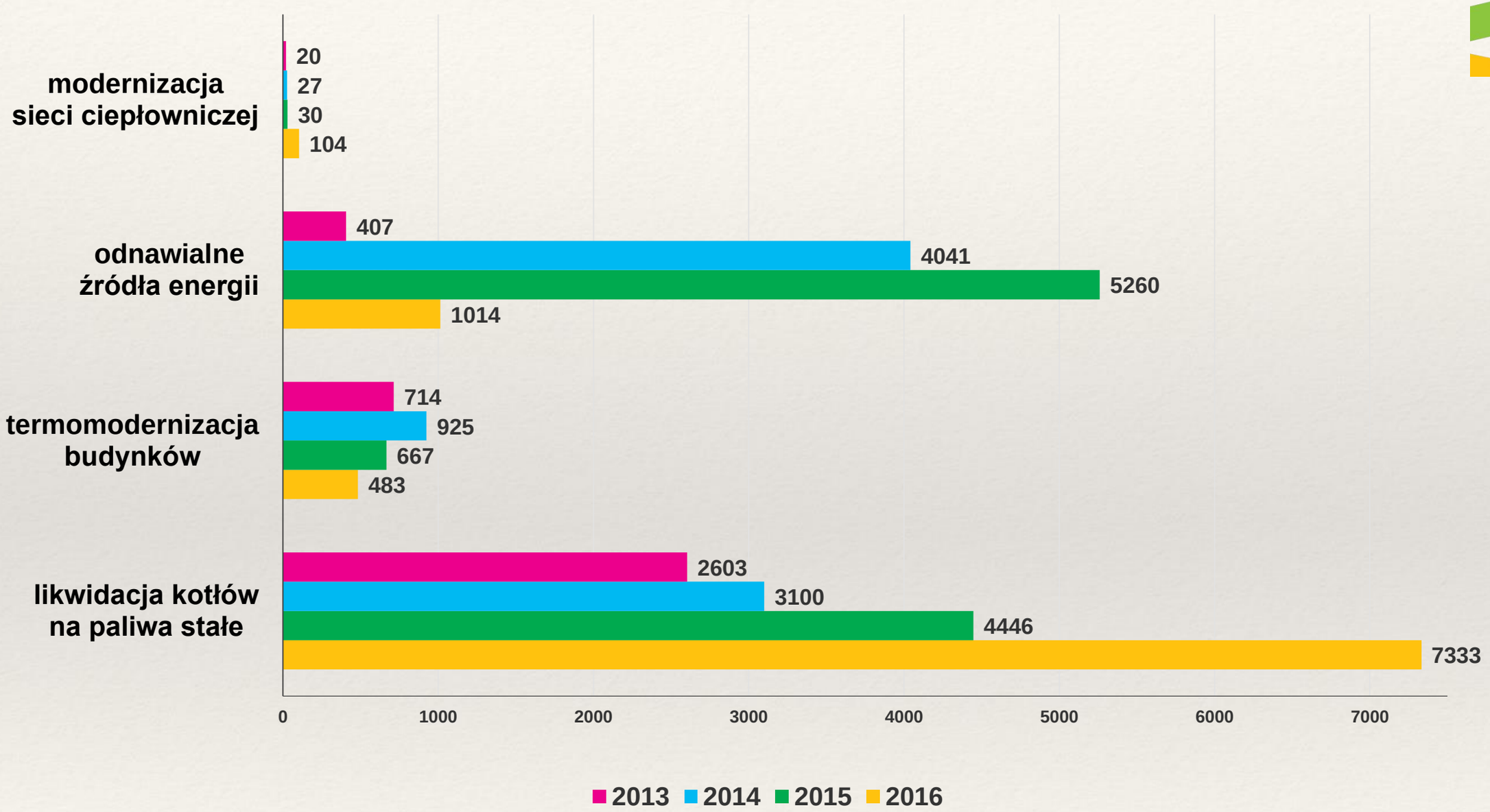
MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Koszty realizacji działań naprawczych

- koszt działań inwestycyjnych w zakresie **wymiany źródeł ogrzewania, rozwoju sieci ciepłowniczej i termomodernizacji budynków na obszarze Krakowa** wyniesie **ok. 435 mln zł**
- nakłady inwestycyjne na wymianę źródeł ogrzewania, które zostaną poniesione przez mieszkańców do roku 2023 w związku z **wdrożeniem uchwały antysmogowej dla Małopolski** wynoszą **4,8 mld zł**

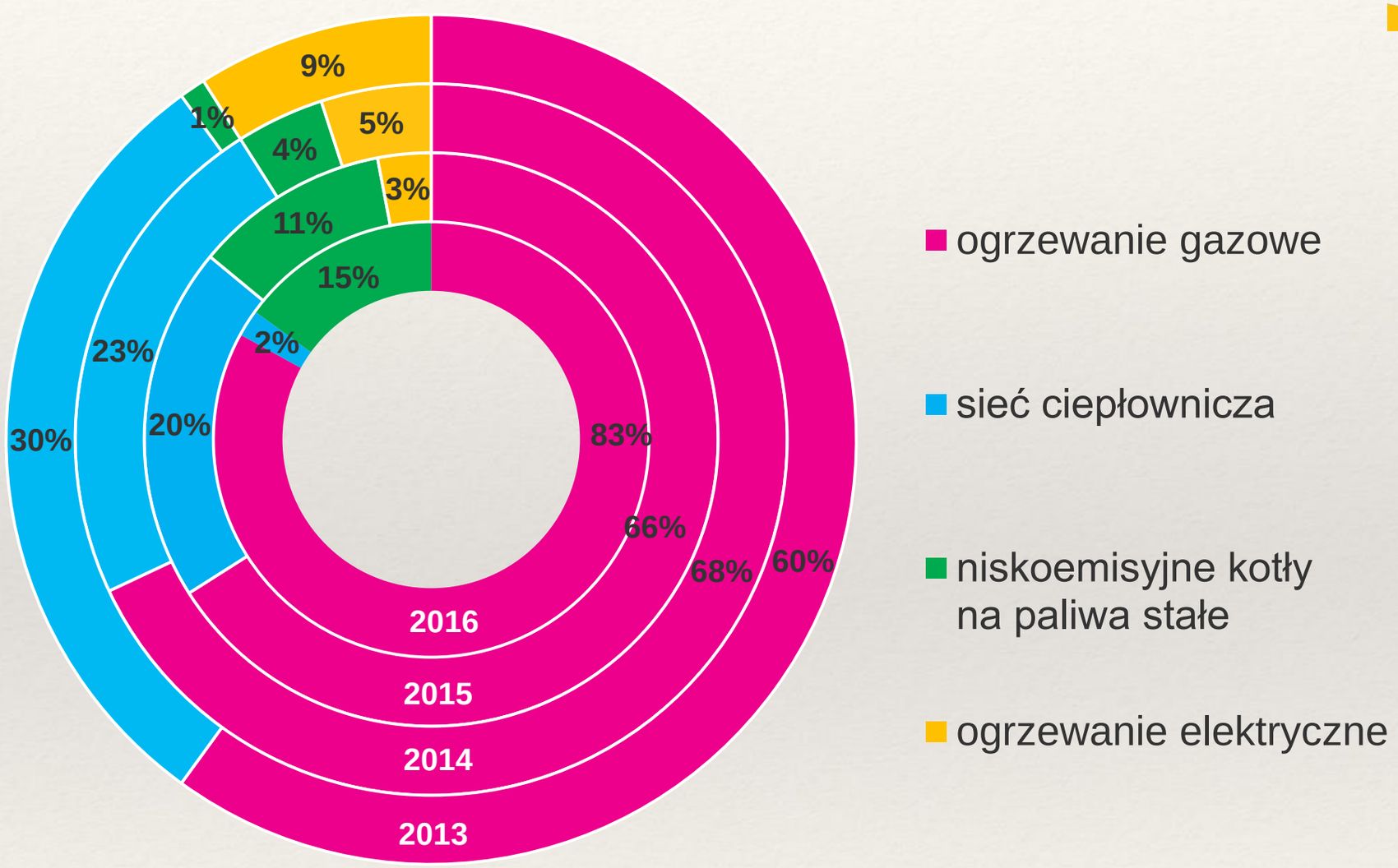
MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Liczba inwestycji ograniczających niską emisję zrealizowanych w Małopolsce w latach 2013-2016

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

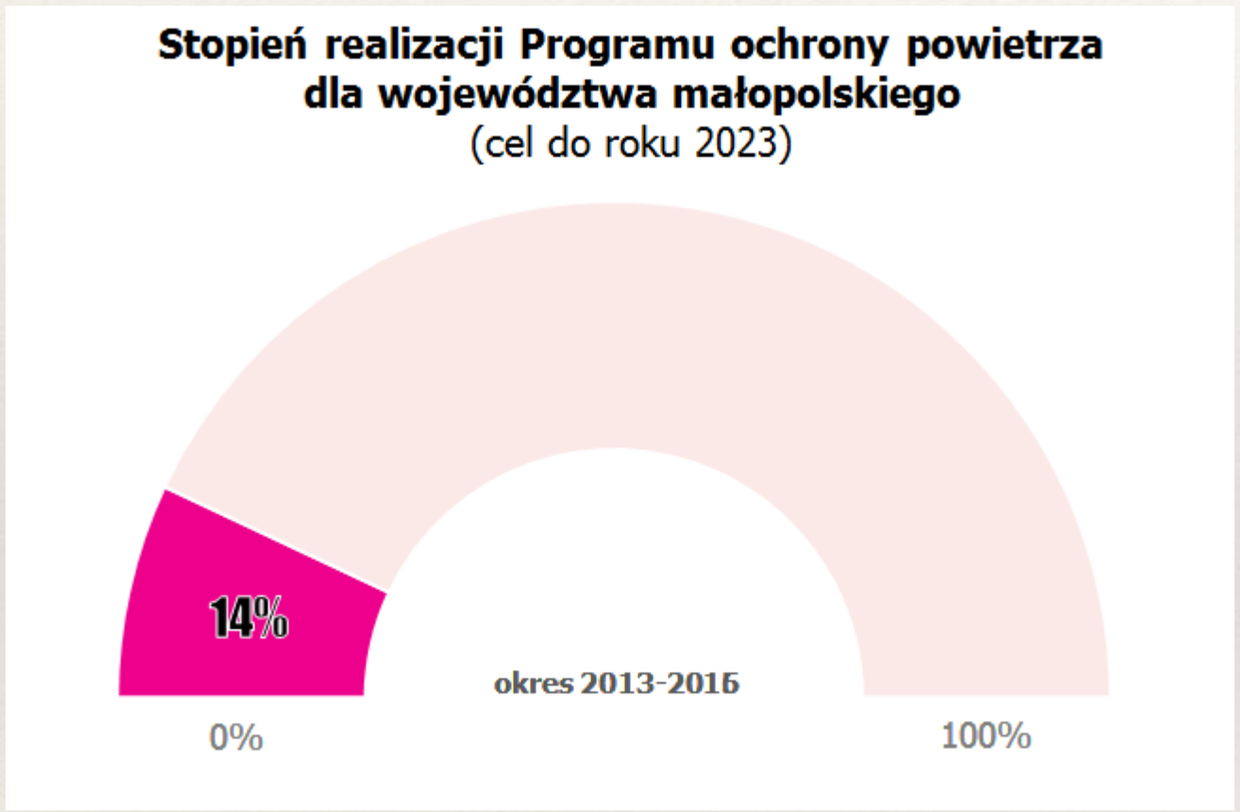
Nowe źródła ogrzewania zastosowane po likwidacji niskosprawnych urządzeń grzewczych w latach 2013-2016

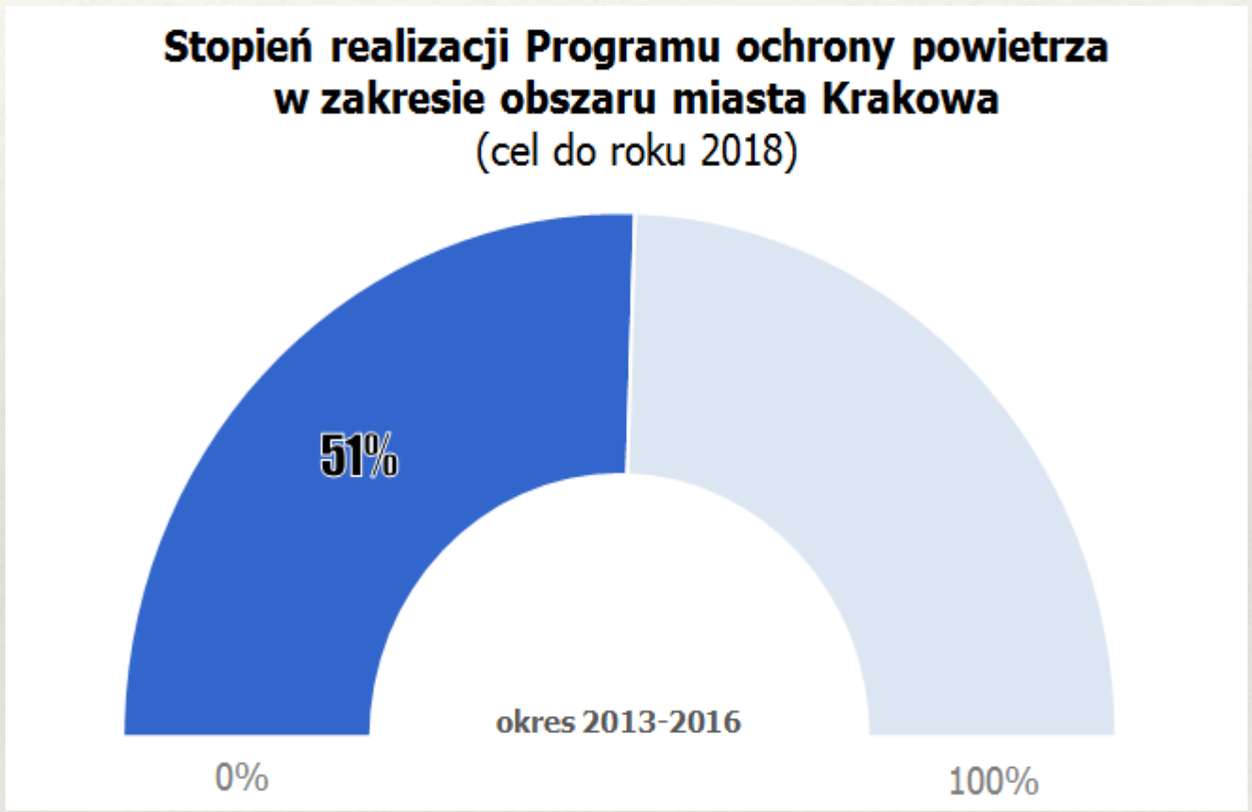

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Stopień realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego z 2013 roku

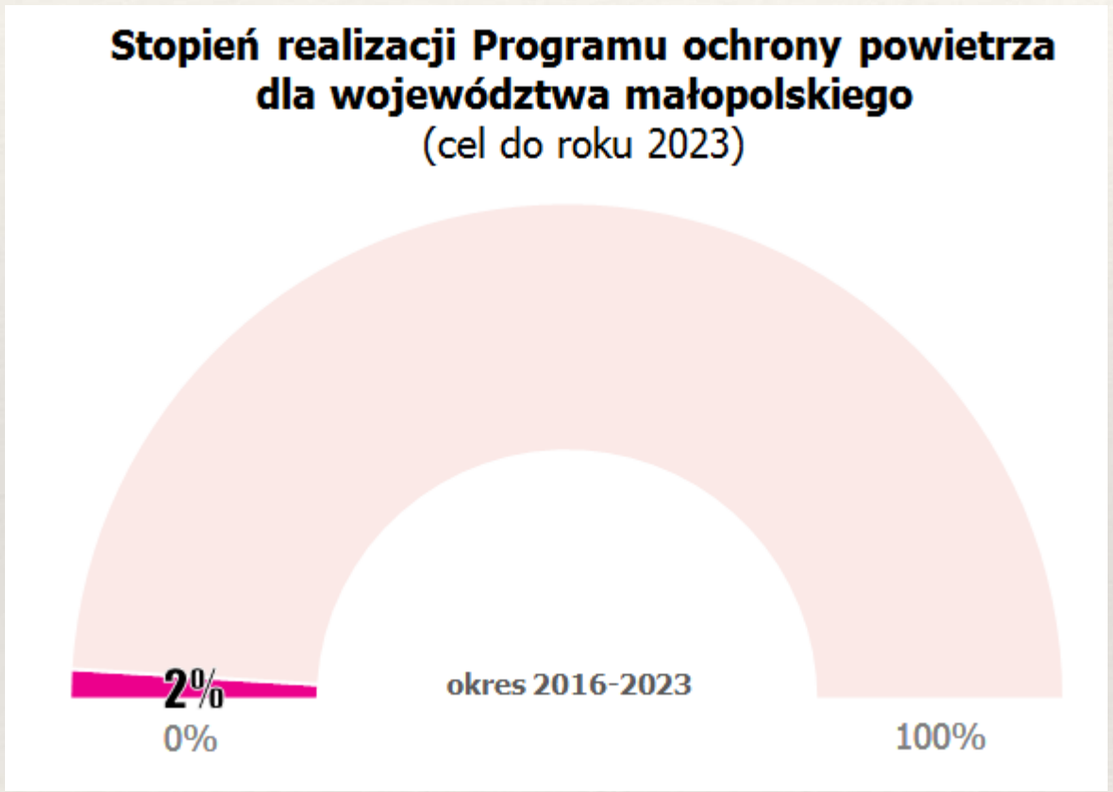

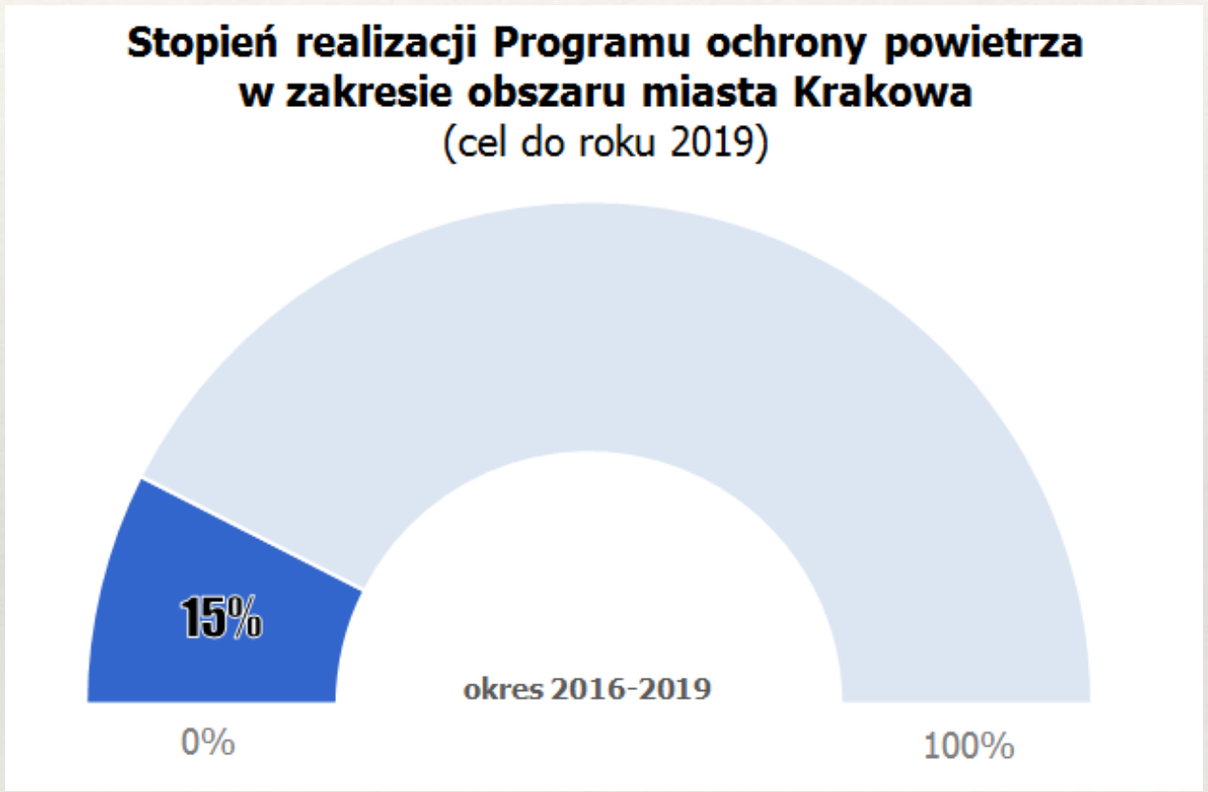

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Stopień realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego z 2017 roku

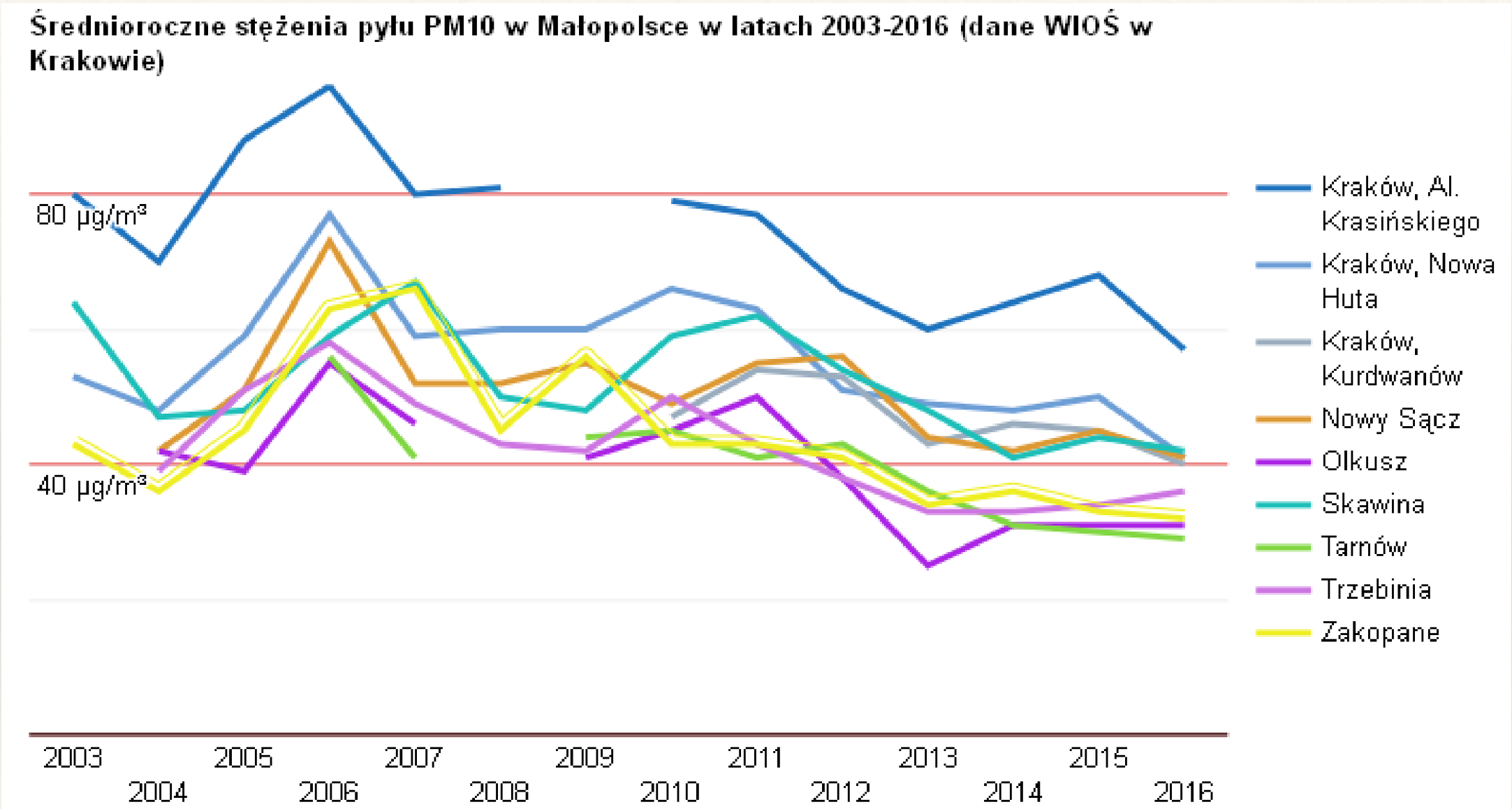

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Efekty realizacji Programu ochrony powietrza

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Uchwały antysmogowe obowiązujące w Małopolsce

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Uchwała antysmogowa dla Krakowa

- **15 stycznia 2016 r.** Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą nr XVIII/243/16 wprowadził na obszarze Gminy Miejskiej Kraków ograniczenia w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- uchwała wprowadziła **całkowity zakaz stosowania paliw stałych w piecach, kotłach i kominkach** na obszarze Krakowa **od 1 września 2019 roku**
- dopuszcza się stosowanie **paliwa gazowego** oraz **lekkiego oleju opałowego**
- uchwała została **zaskarżona do WSA.** WSA oddalił 4 skargi na uchwałę **potwierdzając, iż uchwała jest zgodna z prawem, spełnia wymagania ustawy Poś**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Przejściowa uchwała antysmogowa dla Krakowa

- **24 kwietnia 2017 r.** Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą nr XXXV/527/17 wprowadził na obszarze Gminy Miejskiej Kraków, w okresie od dnia 1 lipca 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r. zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
  - uchwała wprowadza zakaz stosowania do ogrzewania paliw niskiej jakości: **miałów, mułów, flotów i węgla o niskiej kaloryczności, wysokiej zawartości popiołu i siarki oraz zawilgoconej biomasy**
  - przepisy będą obowiązywać **od 1 lipca br. do końca sierpnia 2019 r.**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Uchwała antysmogowa dla Małopolski

- **23 stycznia 2017 r.** Sejmik Województwa Małopolskiego uchwałą nr XXXII/452/17 wprowadził na obszarze województwa małopolskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw
- uchwała **nie zakazuje stosowania paliw stałych** za wyjątkiem paliw złej jakości (muły i floty węglowe) oraz zobowiązuje mieszkańców do **stosowania urządzeń grzewczych spełniających wymogi ekoprojektu**
- uchwała została **zaskarżona do WSA**. Skargi złożyły **2 osoby prywatne** eksploatujące instalacje, niespełniające wymogów ekoprojektu oraz **2 podmioty** prowadzące sprzedaż węgla energetycznego
- **rozprawa odbyła się 19.09. br.,** WSA w Krakowie odroczył wydanie wyroku do **3 października br.**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Uchwała antysmogowa dla Małopolski

➢ Ogranicza powstawanie nowych źródeł emisji

od 1 lipca 2017 r. nowo instalowane kotły muszą spełniać normy wyznaczone w unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu (emisja pyłu do 40 mg/m³)

➢ Wyznacza długie okresy przejściowe

do końca 2022 roku (6 lat) – wymiana kotłów na węgiel lub drewno, które nie spełniają żadnych norm emisyjnych

do końca 2026 roku (10 lat) – wymiana kotłów, które spełniają podstawowe wymagania emisyjne (klasa 3 lub 4)

Istniejące **kotły klasy 5** mogą być eksploatowane **bezterminowo**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Uchwała antysmogowa dla Małopolski

➢ Wprowadza wymagania dla jakości paliw

od 1 lipca 2017 r. zakaz stosowania mułów i flotów węglowych oraz zakaz spalania drewna o wilgotności powyżej 20% (suszenie przynajmniej 2 sezony)

➢ Wprowadza obowiązki dla właścicieli kominków

od 1 lipca 2017 r. nowo instalowane kominki muszą spełniać wymagania ekoprojektu

od 2023 r. istniejące kominki o sprawności cieplnej poniżej 80% muszą zostać wyposażone w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu ekoprojektu (np. elektrofiltr)

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Zakładane efekty wprowadzenia uchwały antysmogowej

- **Ograniczenie o ponad 90%** emisji pyłu PM10 i PM2.5 oraz **osiągniecie poziomów dopuszczalnych** dla pyłu zawieszonego w powietrzu

- **Szybka poprawa jakości powierza** w Małopolsce – dzięki integracji przepisów antysmogowych z dotacjami do wymiany kotłów ze środków RPO **(100 mln euro)**

- **Ograniczenie o 2,9 mld zł rocznie** kosztów zdrowotnych związanych ze złą jakością powietrza – **poprawa stanu zdrowia i jakości życia** mieszkańców Małopolski

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Działania Województwa Małopolskiego w zakresie uchwał antysmogowych

- 13 oraz 14 czerwca br. **zorganizowano szkolenie dla gmin w zakresie wymagań uchwały antysmogowej dla Małopolski**. W szkoleniu udział wzięło **129 gmin**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Działania Województwa Małopolskiego w zakresie uchwał antysmogowych

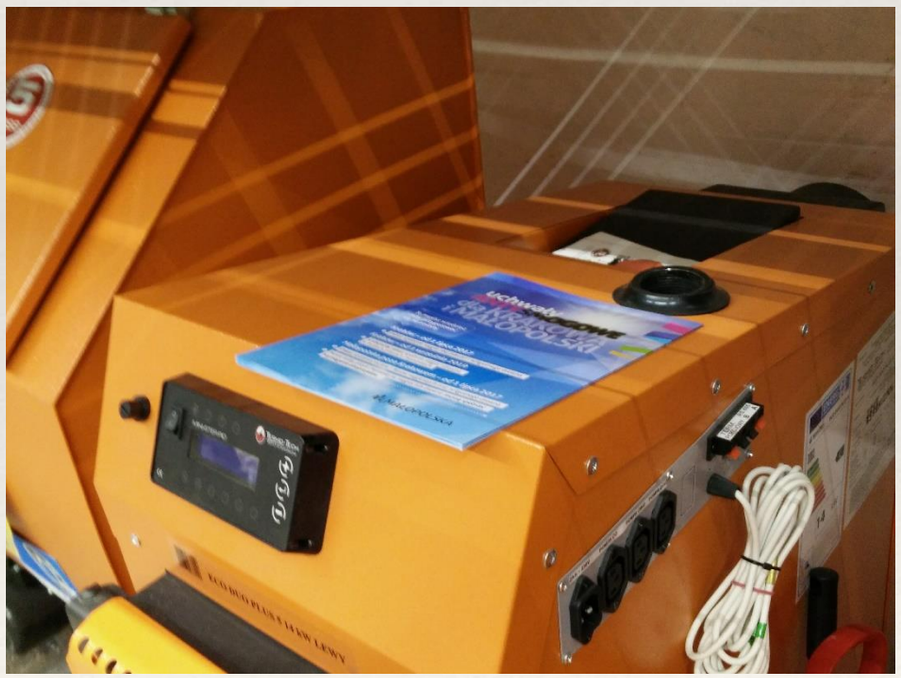
- **apel do marketów budowlanych, hurtowni** o wycofanie ze sprzedaży kotłów i kominków niespełniających norm emisyjnych – **pozytywny odzew ze strony Castoramy** (deklaracja w zakresie sprzedaży wyłącznie urządzeń zgodnych z ekoprojektem), **OBI, Brico Marche i PSB Mrówka**
- **apel do Małopolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa** o respektowanie obowiązującego aktu prawa miejscowego w czasie projektowania, a następnie odbioru budynków
- **pismo do Powiatowych Inspektorów Nadzoru Budowlanego** aby w toku prowadzonej procedury odbioru budynku informowano inwestorów o obowiązującej uchwale

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Działania Województwa Małopolskiego w zakresie uchwał antysmogowych

- 14 lipca br. **zorganizowano szkolenie dla pracowników Castoramy** z zakresu wymagań uchwał antysmogowych dla Krakowa i Małopolski oraz wymagań ekoprojektu. W szkoleniu uczestniczyli pracownicy zajmujący się sprzedażą urządzeń grzewczych i opału.
- Dystrybucja ulotek o wymaganiach uchwał antysmogowych.

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Działania Województwa Małopolskiego w zakresie uchwał antysmogowych

- **pismo do gmin** aby poinformowano mieszkańców o wymaganiach dotyczących ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz o uwzględnianiu wymogów ekoprojektu podczas udzielanych przez gminę zamówień publicznych

- **pismo do starostw** aby w toku wydawania pozwoleń na budowę informowano inwestorów o obowiązującej w regionie uchwale antysmogowej dla Małopolski

- **apel do sprzedawców opału** o zaprzestanie sprzedaży paliw niskiej jakości odbiorcom indywidualnym

- **pismo do biskupów z terenu Małopolski** o apel do parafian o respektowanie zapisów uchwał antysmogowych

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

System prognozowania stanu jakości powietrza w Małopolsce

Prognozy średniodobowej jakości powietrza w Krakowie

	Wczoraj	Dzisiaj	Jutro	Pojutrze
	Sobota (2017-09-30)	Niedziela (2017-10-01)	Poniedziałek (2017-10-02)	Wtorek (2017-10-03)
	Umiarkowana	Bardzo dobra	Bardzo dobra	Bardzo dobra
W nocy W godzinach 0-6	Umiarkowana	Dobra	Dobra	Dobra
Rano W godzinach 6-12	Umiarkowana	Umiarkowana	Umiarkowana	Dobra
W ciągu dnia W godzinach 12-18	Umiarkowana	Umiarkowana	Umiarkowana	Dobra
Wieczorem W godzinach 18-24	Umiarkowana	Dobra	Umiarkowana	Dobra
	Pokaż szczegóły	Pokaż szczegóły	Pokaż szczegóły	Pokaż szczegóły

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

System prognozowania stanu jakości powietrza w Małopolsce

- **prognozowanie stanu jakości powietrza** wraz z informowaniem społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń wartości alarmowych i dopuszczalnych funkcjonuje od **1 listopada 2010 r.**
- prognozy publikowane są na stronie internetowej **www.powietrze.malopolska.pl/prognozy**
- **prognozy obejmują:** pył PM10, pył PM2.5, SO_2, NO_2, CO, O_3
- **od 2013 r.** prognozy są elementem **Planu Działań Krótkoterminowych** będącego elementem MPOP
- w okresie **1.10.2016 r. – 1.10.2017 r.** serwis odwiedziło **350 tys. użytkowników** i zanotowano **1,2 mln odsłon,** do newslettera zapisało się **1044 adresów e-mail**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Realizacja projektu „Catching-up Regions” przez Małopolskę

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life

Projekt Catching-up Regions

- **cel projektu** to pomoc w opracowaniu założeń i wdrożeniu **instrumentu finansowego** przeznaczonego na termomodernizację budynków jednorodzinnych np. niskoprocentowe kredyty lub ulgi podatkowe
- projekt **obejmie wsparciem** zwłaszcza osoby dotknięte ubóstwem energetycznym
- na potrzeby realizacji projektu opracowany został **raport podsumowujące dane o aktualnym stanu budynków w Małopolsce w woj. śląskim.**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Projekt Catching-up Regions

- **co trzeci dom** nie posiada **izolacji ścian zewnętrznych**, ponad **70% z tych budynków** znajduje się **na obszarach wiejskich**
- **ok. 25%** domów jednorodzinnych **nie ma izolacji dachu**
- w **90% domów** jednorodzinnych **dokonało wymiany starych okien** na okna dwukomorowe
- **54% domów** jednorodzinnych posiada **izolację cieńszą niż 8 cm**, **26% budynków** posiada izolację **o grubości 10 cm**, a tylko **11% domów** izolację **grubszą niż 10 cm**

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Bariery skutecznego wdrażania działań na rzecz poprawy jakości powietrza

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Bariery skutecznej poprawy jakości powietrza

- **zbyt późne** wydanie **regulacji ograniczającej sprzedaż kotłów niespełniających norm emisji zanieczyszczeń**
- brak przepisów prawnych regulujących **parametry jakościowe paliw stałych dopuszczonych do sprzedaży osobom indywidualnym**
- brak przepisów prawnych określających **procedury kontroli emisji z eksploatowanych kotłów na paliwa stałe**
- brak przepisów prawnych **umożliwiających wdrożenie stref ograniczonej emisji komunikacyjnej w centrach miast**
- **wstrzymanie** programu wsparcia finansowego do wymiany urządzeń grzewczych – **program KAWKA** oraz do termomodernizacji budynków jednorodzinnych – **program RYŚ**

MAŁOPOLSKA W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Dziękuję za uwagę!

Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Środowiska
ul. Racławicka 56, 30-017 Kraków

www.powietrze.malopolska.pl

MAŁOPOLSKA
W ZDROWEJ ATMOSFERZE

Life